

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра Електропривода та автоматизації промислових установок

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор (перший проректор)

[Handwritten signature]
_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППН01 Електроніка та основи схемотехніки

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____

173 Авіоніка,

(код і назва спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Електротехнічні комплекси та системи літальних апаратів

(назва спеціалізації)

інститут, факультет Фізико-технічний інститут, Електротехнічний факультет

(назва інституту, факультету)

мова навчання українська

Робоча програма Електроніка та основи схемотехніки для студентів

(назва навчальної дисципліни)

спеціальності 173 – Авіоніка

освітня програма (спеціалізація) Електротехнічні комплекси та системи літальних апаратів

(назва освітньої програми (спеціалізації))

„25” серпня 2020 року - ____ с.

Розробники: Антонов М.Л., доцент кафедри електропривода і автоматизації

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

промислових установок, к.т.н., Васильєва Є.В., старший викладач кафедри електропривода і автоматизації промислових установок

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Електропривода і автоматизації промислових установок

Протокол від “25” серпня _____ 2020 року № 1

Завідувач кафедри Електропривода і автоматизації промислових установок
(найменування кафедри)

«25» серпня 2020 року (Пирожок А.В.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією _____ ЕТФ _____ факультету
Електротехнічний
(найменування факультету)

Протокол від “17” вересня _____ 2020 року № 1

«17» вересня 2020 року Голова (Антонов М.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми*

_____
_____

« ____ » _____ 20 ____ року Керівник групи _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

*Якщо дисципліна викладається невипусковою кафедрою

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>17 Електроніка та телекомунікації</u>	обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація): <u>173 Авіоніка</u> (<u>Електротехнічні комплекси та системи літальних апаратів</u>)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
		30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		–	–
		Лабораторні	
		30 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		90 год.	138 год.
		Індивідуальні завдання:	
		–	
		Вид контролю: екзамен	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 40% до 60%;
- для заочної форми навчання – 8% до 92%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: опанування знаннями з принципу дії напівпровідникових приладів, логічних, імпульсних приладів, підсилювачів, їх техніко-економічні показники, основним особливостям їх використання у електромеханічному обладнанні.

Завдання: забезпечення студентів знаннями і теоретичним засвоєнням напівпровідників, їх властивостей, основних напрямків розвитку електроніки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.

ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові компетентності:

ФК 1. Здатність здійснювати професійну діяльність у сфері авіоніки автономно і відповідально, дотримуючись законодавчої та нормативно-правової бази, а також державних та міжнародних вимог.

ФК 2. Здатність використовувати основи електроніки, схемотехніки при розв'язанні практичних завдань авіоніки.

ФК 10. Здатність обґрунтовувати прийняті рішення, ефективно працювати автономно та у складі колективу.

очікувані програмні результати навчання:

РН2. Автономно отримувати нові знання в своїй предметній та суміжних областях з різних джерел для ефективного розв'язання спеціалізованих задач професійної діяльності.

РН4. Розуміти стан і перспективи розвитку предметної області.

РН5. Організовувати власну професійну діяльність, обирати оптимальні методи та способи розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем у професійній діяльності.

РН12. Аналізувати, розраховувати та проектувати електричні та електронні системи авіоніки.

знати: правила безпечної роботи з електронними приладами; сучасну елементну базу електронних приладів та систем, їхні конструктивні та технологічні особливості, принципи роботи та застосування; побудову та принцип дії напівпровідникових діодів та транзисторів; принципи побудови інтегральних

мікросхем; основи реалізації логічних операцій на основних логічних елементах; побудову та принцип дії електронних пристроїв на логічних елементах; задачі, що вирішуються за допомогою аналогових та цифрових електронних пристроїв

вміти: проводити вимірювання параметрів аналогових електронних схем: випрямлячів, стабілізаторів, підсилювачів, генераторів; аналізувати та спрощувати логічні вирази, які описують роботу електронних схем, побудованих на логічних елементах; аналізувати, здійснювати налаштування та регулювання електронних приладів в відповідності зі схемами та технічними вимогами; самостійно вивчати науково-технічну літературу з електроніки та основ схемотехніки.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Електроніка

Тема 1. Напівпровідникові прилади та їх стисла характеристика.

Напівпровідники. Загальні відомості. Фізичні основи роботи електронно-діркового переходу (р-п переходу). Класифікація напівпровідникових приладів. Напівпровідникові резистори. Напівпровідникові діоди. Біполярні транзистори. Уніполярні (польові) транзистори. Перемикаючі напівпровідникові прилади (тиристри). Інтегральні мікросхеми. Сучасний стан і тенденції розвитку керованих силових.

Тема 2. Підсилювачі електричних сигналів. підсилювачі напруги змінного струму.

Загальні відомості про підсилювачі та їх класифікація. Основні параметри і характеристики підсилювачів. Принципи побудови підсилювачів. Основні режими (класи) роботи підсилювачів. Кола зміщення підсилюючих каскадів. Температурна стабілізація підсилювачів. Каскади попереднього підсилення. Каскади попереднього підсилення на польових транзисторах. Багатокаскадні підсилювачі.

Тема 3. Підсилювачі постійного струму.

Загальні відомості. Підсилювач прямого підсилення. Балансні ППС. Диференційний ППС. Підсилювачі з подвійним перетворенням. Операційні підсилювачі.

Тема 4. Імпульсні пристрої.

Загальні відомості про імпульсні пристрої. Параметри імпульсів. Електронні ключі та найпростіші схеми формування імпульсів. Мультивібратори. Блокінг-генератори.

Тема 5. Логічні елементи.

Алгебра логіки. Реалізація простих логічних функцій. Логічні елементи.

Тема 6. Тригери.

Загальні відомості про тригери та їх призначення. Тригер на біполярних транзисторах. Тригери на логічних елементах.

Тема 7. Цифрові мікроелектронні пристрої.

Поняття про цифрові мікроелектронні пристрої. Реалізація складних логічних функцій. Дешифратори. Мультиплектори. Лічильники імпульсів. Регістри. Цифро-аналогові (ЦАП) і аналого-цифрові (АЦП) перетворювачі.

Мультивібратори і одновібратори на логічних елементах і тригерах. ІМС таймера К1006ВИ1 (555). Мікропроцесорні пристрої.

Змістовий модуль 2. Основи схемотехніки

Тема 8. Перетворювальні пристрої. Випрямлячі.

Загальні відомості та класифікація. Експлуатаційні параметри і характеристики випрямлячів. Робота однофазного двопівперіодного випрямляча з нульовим виводом. Робота однофазного мостового випрямляча на активне навантаження. Трифазні випрямлячі. Згладжуючі фільтри. Зовнішні характеристики випрямлячів. Стабілізатори напруги. Стабілізатори струму. Керовані випрямлячі. Системи імпульсно-фазового керування (СІФК). Побудова типових вузлів СІФК з вертикальним керуванням. СІФК з цифровим керуванням.

Тема 9. Перетворювальні пристрої. Регулятори змінного струму.

Загальні відомості і класифікація Однофазні регулятори змінного струму. Трифазні регулятори змінного струму. Схеми запуску керованих напівпровідникових приладів у регуляторах напруги.

Тема 10. Перетворювальні пристрої. Інвертори. Перетворювачі частоти.

Автономні інвертори. Інвертори, ведені мережею. Приклади застосування інверторів із використанням мікроелектронних пристроїв. Перетворювачі частоти.

Тема 11. Вплив вентильних перетворювачів на мережу. Електромагнітна сумісність.

Загальні відомості про електромагнітну сумісність. Коефіцієнт потужності вентильних перетворювачів та основні шляхи його зниження. Некеровані джерела реактивної потужності. Керовані джерела реактивної потужності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Електроніка												
Тема 1. Напівпровідникові прилади та їх стисла характеристика	10	2		4		4		0,5				9,5
Тема 2. Підсилювачі електричних сигналів. Підсилювачі напруги змінного струму	10	2		2		6		0,5				9,5
Тема 3. Підсилювачі постійного струму	11	2		4		5		0,5				10,5
Тема 4. Імпульсні пристрої	11	2				9		0,5				10,5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 5. Логічні елементи	11	2		2		7		0,5		1		9,5
Тема 6. Тригери	11	2		2		7		0,5		1		9,5
Тема 7. Цифрові мікроелектронні пристрої	11	2		2		7						11
Разом за змістовим модулем 1	75	14		16		45	75	3		2		70
Змістовий модуль 2. Основи схемотехніки												
Тема 8. Перетворювальні пристрої. Випрямлячі	20	4		8		8	20	1		4		15
Тема 9. Перетворювальні пристрої. Регулятори змінного струму	20	4				16	20	1				19
Тема 10. Перетворювальні пристрої. Інвертори. Перетворювачі частоти	20	4		6		10	20	1				19
Тема 11. Вплив вентильних перетворювачів на мережу. Електромагнітна сумісність	15	4				11	15					15
Разом за змістовим модулем 2	75	16		14		45	75	3		4		68
Усього годин за семестр	150	30		30		90	150	6		6		138

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені навчальними планами спеціальності.

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені навчальними планами спеціальності.

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дослідження характеристик напівпровідникових триодів і поодиноких каскадів підсилення	4
2	Дослідження фотоелектронних приладів та пристроїв	2
3	Дослідження характеристик тиристора	2
4-5	Дослідження параметричного та компенсаційного стабілізатора напруги	2
6	Дослідження малопотужного блоку живлення	2

7	Дослідження трифазного, нульового та мостового випрямлячів	2
8	Дослідження регульованої однофазної схеми на тиристорах	2
10	Дослідження логічних елементів, на основі ТТЛ (І НІ, АБО НІ)	2
11	Дослідження тригерів на основі інтегральної ТТЛ	2
12	Дослідження двійкових та двійкого десяткових чотирьох розрядних лічильників на основі інтегральної ТТЛ	2
13-15	Дослідження роботи суматора, компаратора, тригера Шмідта. Дослідження роботи інвертуючого та неінвертуючого підсилювача. Дослідження принципу роботи інтегратора і можливості його використання	6
16	Дослідження роботи мультівібратора на ІМС в автогенераторному і очікувальному режимі	2
Разом:		30

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Напівпровідникові прилади та їх стисла характеристика	4
2	Тема 2. Підсилювачі електричних сигналів. Підсилювачі напруги змінного струму	6
3	Тема 3. Підсилювачі постійного струму	5
4	Тема 4. Імпульсні пристрої	9
5	Тема 5. Логічні елементи	7
6	Тема 6. Тригери	7
7	Тема 7. Цифрові мікроелектронні пристрої	7
8	Тема 8. Перетворювальні пристрої. Випрямлячі	8
9	Тема 9. Перетворювальні пристрої. Регулятори змінного струму	16
10	Тема 10. Перетворювальні пристрої. Інвертори. Перетворювачі частоти	10
11	Тема 11. Вплив вентильних перетворювачів на мережу. Електромагнітна сумісність	11
	Разом	90

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальні заняття не передбачені навчальними планами спеціальності на денному відділенні. На заочному відділенні виконується контрольна робота.

10. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються такі методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення й розв'язання проблемної ситуації.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Згідно з вимогами освітньої програми студенти після вивчення дисципліни повинні

Знати: правила безпечної роботи з електронними приладами; сучасну елементну базу електронних приладів та систем, їхні конструктивні та технологічні особливості, принципи роботи та застосування; побудову та принцип дії напівпровідникових діодів та транзисторів; принципи побудови інтегральних мікросхем; основи реалізації логічних операцій на основних логічних елементах; побудову та принцип дії електронних пристроїв на логічних елементах; задачі, що вирішуються за допомогою аналогових та цифрових електронних пристроїв

Вміти: проводити вимірювання параметрів аналогових електронних схем: випрямлячів, стабілізаторів, підсилювачів, генераторів; аналізувати та спрощувати логічні вирази, які описують роботу електронних схем, побудованих на логічних елементах; аналізувати, здійснювати налаштування та регулювання електронних приладів в відповідності зі схемами та технічними вимогами; самостійно вивчати науково-технічну літературу з електроніки та основ схемотехніки.

12. Засоби оцінювання

Контроль успішності студентів денної форми навчання здійснюється за результатами:

- захисту звітів про виконання лабораторних робіт,
- рубіжних модульних контролів,
- врахування відвідування лекцій та ведення конспекту,
- екзамену .

Контроль успішності студентів заочної форми навчання здійснюється за результатами:

- захисту звітів про виконання лабораторних робіт,
- захисту контрольної роботи,
- заліку.

13. Критерії оцінювання

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2				100	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
10	15	15	15	15	15	15	25	25	25	25		

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки з дисципліни «Електроніка та основи схемотехніки» для студентів спеціальності 173 – «Авіоніка» спеціалізації заочних форм навчання / уклад.: М. Л. Антонов, Є. В. Васильєва – Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. – 38 с.

2. Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни «Електроніка та основи схемотехніки» для студентів спеціальності 173 Авіоніка для всіх форм навчання/Частина I / укл.: М. Л. Антонов Є. В. Васильєва, – Запоріжжя : ЗНТУ, 2019. – 68 с.

3. Методичні вказівки до лабораторних робіт з дисципліни «Електроніка та основи схемотехніки» для студентів спеціальності 173 Авіоніка для всіх форм навчання / Частина II / уклад.: М. Л. Антонов Є. В. Васильєва, – Запоріжжя : ЗНТУ, 2019. – 72 с.

4. Конспект лекцій з дисципліни «Електроніка та основи схемотехніки» для студентів спеціальності 173 «Авіоніка» усіх форм навчання. Частина 1 / Укл. М.Л. Антонов, Є.В. Васильєва. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 93 с.

5. Конспект лекцій з дисципліни «Електроніка та основи схемотехніки» для студентів спеціальності 173 «Авіоніка» усіх форм навчання. Частина 2 / Укл. М.Л. Антонов, Є.В. Васильєва. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 94 с.
6. Конспект лекцій з дисципліни «Електроніка та основи схемотехніки» для студентів спеціальності 173 «Авіоніка» усіх форм навчання. Частина 3 / Укл. М.Л. Антонов, Є.В. Васильєва. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 50 с.
7. Конспект лекцій з дисципліни «Електроніка та основи схемотехніки» для студентів спеціальності 173 «Авіоніка» усіх форм навчання. Частина 4 / Укл. М.Л. Антонов, Є.В. Васильєва. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 55 с.
8. Методичні вказівки з самостійної роботи для спеціальності 173 «Авіоніка» з дисципліни «Електроніка та основи схемотехніки» для студентів усіх форм навчання / Укл. М.Л. Антонов, Є.В. Васильєва. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. – 64 с.

15. Рекомендована література

Базова

1. Прянишников, В.А. Электроника [Текст]: курс лекций / В.А. Прянишников. – Санкт-Петербург: Корона-Принт, 1998. – 400 с.
2. Руденко, В. С. Промислова електроніка [Текст] / В.С.Руденко, В.Я.Ромашков, В.В. Трифонюк. – Київ: Либідь, 1993. – 432 с.
3. Забродин, Ю. С. Промышленная электроника: Учебник для вузов [Текст] / Ю.С. Забродин — М.: Высш. школа, 1982. — 496 с.
4. Будіщев М. С. Електротехніка, електроніка та мікропроцесорна техніка. Підручник [Текст] / М.С. Будіщев — Львів: Афіша, 2001. — 424 с.
5. Колонтаєвський Ю.П., Сосков А.Г. Електроніка і мікросхемотехніка: Підручник.2-е вид – Київ: «Каравела», 2009р.

Допоміжна

1. Сборник задач по электротехнике и основам электроники. /Под ред. В.Г. Герасимова. – М.: высш. шк., 1987г.
2. Гусев В.Г., Гусев Ю.М. Электроника. – М.: высш. шк., 1991г.
3. Гершунский Б.С., Справочник по расчету электронных схем. Киев: - Высш. шк. 1983г.
4. Рекус Г.Г., Белоусов А.И. Сборник задач по электротехнике и основам электроники. – М.: высш. шк., 1991г.

16. Інформаційні ресурси

1. <http://www.zntu.edu.ua/naukova-biblioteka>
2. <http://edu.lp.edu.ua>
3. <http://nmcbook.com.ua>
4. http://www.electrika.net.ua/?page_id=915